

Vse za mobilizacijo množic

DELO, 22. maja 2012

Festival neodvisnega filma v Santa Cruzu Med 10. in 19. majem v Kaliforniji že enajst

Predstavili so okoli sto petdeset filmov – kratkih, igranih in dokumentarnih. Festival sta ustanovila Jane Sullivan in Johnny Davis leta 2001, da bi si v kalifornijskem mestu Santa Cruz obiskovalci lahko ogledali filme neodvisnih ustvarjalcev.

POLONA TRATNIK

Direktorica festivala Elizabeth Gummere je s festivalom pričela sodelovati leta 2002 kot prostovoljka, kar je še vedno, saj organizatorji delujejo na prostovoljni osnovi. Festival dobi nekaj podpore od lokalnih umetniških fundacij (The Community Foundation in The Cultural Council), večino pa je sponzoriran in podprt s prodajo vstopnic in prijavo filmov na festival.

Dva ključa selekcije

Predvajani filmi so izbrani po dveh ključih: del filmov, predvsem igrane, izbere programska skupina pod vodstvom Juliana Solerja, večji del pa jih izbere žirija na osnovi razpisa, ki ga vodi Logan Walker. Letos so prejeli okoli tisoč prijav z vsega sveta, med katerimi so izbrali približno dvajset odstotkov filmov. Prek prijav je festival prejel večino kratkih in okoljevarstvenih filmov. Tretje leto je festival povezan tudi z University of California Santa Cruz, z oddelkom za film in digitalne medije, ki je tokrat predstavil letni izbor štirinajstih kratkih filmov študentov.

Med režiserji, ki se lotevajo osebnih in družbenih tematik, zlasti obetajo Lynn He (*Ransom*), Taylor Phillips (*Too Lovely to Last*) in Spencer Fortin (*Litterbug*). Posebej gre izpostaviti študentski dokumentarni celovečerni film *Exit 426: Watsonville*, ki ga je izdelalo kar dvajset soustvarjalcev in z različnimi vpogledi razbije stereotipe in prikaže pestro utripanje mesta Watsonville, v katerem živi večino špansko govoreče prebivalstvo in se ga drži sloves mesta band in kriminala.

Igrani filmi so bili raznovrstni. Za najboljšo pripoved je bil nagrajen *Shuffle* (Kurt Kuenne, ZDA, 2011), ki tematizira doživljanje lastnega življenja, sicer pa so tudi

Prizor iz filma *Heist* FOTO ARHIV FESTIVALA

igrani filmi obravnavali tematike, ki se jim festival posebej posveča, na primer okoljske (*Future Weather*, Jenny Deller, USA, 2012) in družbenopolitične. *Cloudburst* (Thom Fitzgerald, Kanada, 2011) je film o ostarelem istospolnem paru, ki se po 31 letih skupnega življenja odloči za poroko v Kanadi, *Bringing Up Bobby* (Famke Jansen, USA, 2011) pa o ukrajinski materi Olive (Milla Jovovich), ki v ZDA brez redne službe sama vzgaja desetletnega sina Bobbyja in mu skuša nuditi najboljše, vendar je pot, tlakovana z Olivijinimi kriminalnimi rešitvami, slepa. *Bringing Up Bobby* je film o življenjskih možnostih v deželi, kjer enačba, ki rezultira v strašljivem razkoraku med bogatimi in revnimi, kaže le na večanje družbenih razlik.

Po vzoru Michaela Moora

Festival je zlasti z dokumentarnimi filmi veliko pozornosti posve-

til aktualnim družbenopolitičnim temam. Očitno gre za zvrst, ki jo čas globalne politično-ekonomske krize potrebuje. Številni ustvarjalci sledijo modelu raziskovalnega dokumentarnega filma, ki ga je postavil Michael Moore in s katerim je prepričljivo prodril v politično zakulisje (*Fahrenheit 9/11*, 2004) in analiziral družbene strukture (*Sicko*, 2007) ter pri tem že skoraj dosegel moč mobilizacije množic, kot jo je nekoč v filmu uzrl Walter Benjamin. *Heist: Who Stole the American Dream?* (Donald Goldmacher, Frances Causey, ZDA, 2011) je politični dokumentarec, ki analizira vzroke za nemoč večinskega prebivalstva v ZDA in gradi na tezi, da to državo vodijo velike korporacije, ki so jih podpirale vse vlade, od Reagana (davčna reforma, ki bogatim zmanjša davke), prek Clintona (NAFTA), do Obame. *Heist* obvešča, da 47 milijonov Američanov živi v revšči-

ni, denar odteka zgolj k bogatim, navaden Američan je obremenjen s krediti. *Heist* predlaga ponovno uvedbo progresivnega davka in zagovarja poštene, trajnostne, lokalne ekonomske modele namesto ideologije prostega trga, ki jo je podprl Reagan.

Surviving Progress (Mathieu Roy, Kanada, 2011) poseže širše in se sooča s problemom napredka, ki pomeni izpolnjevanje potrebe civilizacije po virih, zlasti energetskih. Toda naravne meje so že dosežene, nadaljnje poseganje uničuje naš planet. Ravnati moramo pametneje, začeti pri sebi, varčevati z energijo, biti v odgovornem razmerju do okolja. Podobno sklepa *Switch* (Harry Lynch, ZDA, 2012), film o sodobnih energetskih možnostih, ki ugotavlja, da je jedrska energija vendarle iz številnih aspektov najbolj učinkovita, ekonomična, okoljsko čista in varna. Film je del obsežnejšega projekta, ki vključu-

je spl ko Ly šaj me lju po pr ok vp Ba 20 z sis rač raz ed do Fe tih pr ter in ka 19 nji vo FB ral če šte JU pr

ga ra: lut ki re iz ko sk na Sr re: da bc zn ZI liz ne pc ni že vs

P d

enajsti festival

je šolske izobraževalne programe, spletno stran in druge medije za komunikacijo z javnostjo, pove Lynch.

»Tu smo močni, s filmi, ki skušajo predlagati rešitve za probleme, ki jih predstavijo. Vse več ljudi danes dela takšne filme,« je povedala direktorica. Festival je prepoznaven zlasti po obravnavi okoljskih in družbeno pravičnih vprašanj. Film *Who Bombed Judi Bari?* (Mary Liz Thomson, ZDA, 2011), ki okoljevarstvo preplete z aktivizmom, razkriva še žive sistemske zarote, obenem pa izraša prav iz tega okolja, je zato razumljivo zaznamoval letošnjo edicijo festivala in osvojil nagrado Morton Marcus Documentary Feature Award. V osemdesetih letih je Judi Bari vodila aktivistične proteste proti golosekom, za katerimi so stali bogati industrialci in s katerimi so skoraj iztrebili kalifornijski Redwood gozd. Leta 1990 je zaradi bombe eksplodiral njen avtomobil, v katerem sta se vozila s kolegom. Namesto da bi FBI opravil preiskavo, ju je aretirjal za samobombardiranje (zaradi česar sta ga tožila in tožbo dobila), številni indici pa kažejo, da je bil FBI vpleten v bombardiranje, ki je Judi Bari onemogočilo angažma v protestih.

V kakovostnem politično angažiranem programu festivala je razočaral film *How to Start a Revolution* (Ruaridh Arrow, ZDA, 2011), ki gledalcem kot potencialnim revolucionarjem ponuja recept za izvedbo revolucije v petih točkah, kot naj bi jih osnoval in s svetom skomuniciral Gene Sharp. Te naj bi namreč bile osnova za revolucijo v Srbiji (ki je spodnesla Miloševićev režim), Siriji, Egiptu in Ukrajini, le da tega doslej bodisi nismo vedeli bodisi so nekateri (npr. v Iranu) zmotno menili, da gre za invazijo ZDA in da za izvozom neoliberalizma, ki naj bi hranil skoraj vse nedavne politične prevrate in se poosebil v Genu Sharpu, ni stal nihče drug kot CIA. Vendar je to le želja, kot verjame Sharp, da bi se vsi ti narodi osvobodili.

POVEZANE VSEBINE
delo.si/kultura

Kaj počno, kako živijo?

Pogled na slovensko likovno umetnost Ne samo pregled, tudi odziv na družbeno okolje

Z novima videostvaritvama Andreje Džakušič *Taktike preživetja* in *If you want to get an answer, you have to ask me a question* Maje Hodošček so v celjski Galeriji sodobne umetnosti pred dnevi odprli bienalno razstavo *Pogled na likovno umetnost Slovenije 6*.

BRANE PIANO

Razstava ponuja dela številnih avtorjev, saj gre za pregled dveletnega domačega ustvarjanja, kakor so se ga odločili predstaviti kustosi iz devetih regijskih galerij po Sloveniji, ki redno spremljajo sodobno domače ustvarjanje. Tema tokratne razstave je bila opredeljena z naslovom *Jaz, tukaj, zdaj* in je vezana na umetniško aktualno intimno doživljanje sebe in okolja, v katerem živi.

Pred desetimi leti je bila bienalna razstava *Pogled 6* zasnovana kot pregled likovne umetnosti Dolenjske, Bele krajine in Posavja, odtlej se je vsebinsko razširila na celotno Slovenijo. Kustosi so za letošnjo razstavo na zastavljeno temo izbrali po eno likovno delo iz ustvarjanja preteklih dveh in iz kroga umetnikov, ki jih določena galerija spremlja kot ustvarjalce na svojem območju. Na razstavi kustosi izberejo delo, avtorju tega dela pa naslednje leto omogočijo samostojno predstavitev. Letos so nagradili lani

ustvarjeno olje na platnu *Acid Rain* slikarja Uroša Weinbergerja.

Pogled na likovno umetnost Slovenije na samosvoj način ponuja vpogled na sveže dogajanje v domači likovni umetnosti. Kot rečeno, je celjska galerija za razstavo izbrala videa Andreje Džakušič in Maje Hodošček. Džakušičeva skozi intervju prikazuje položaj umetnikov v umetniškem sistemu, njihov ekonomski status in njihove strategije preživetja. Hodoščkova pa se, prav tako skozi formo intervjuja, osredotoča na napetost med conceptom individualne svobode in odpora do prevladujoče ideologije na eni strani ter negotovosti ob iskanju zaposlitve ali nezaposlenosti. Oboje, če je mogoče soditi zgolj po celjskem izboru, kaže na dejstvo, da se sodobni domači umetniki tako rekoč v realnem času odzivajo na družbeno okolje in ga umetniško zaznavajo ter interpretirajo, torej počno tisto, kar je ne nazadnje vselej bila odlika najboljše, četudi velikokrat v njenem času nepriznane, umetnosti.

Razstavljajo Dubravko Baumgartner, Vesna Blagotinšek, Brida, Sendi Mango, Jurij Pavlica, Tom Kerševan, Robi Caglič, Ana Čigon, Andreja Džakušič, Milan Golob, Maja Hodošček, Jurij Kalan, Anja Kranjc, Gani Llallosi, Martina Mihoković, Maja Pučl, Jože Slak, Natalija Šeruga, Marko Tušek, Tanja Vergles in Uroš Weinberger.

Olje na platnu *Acid Rain* slikarja Uroša Weinbergerja
FOTO ARHIV LIKOVNEGA SALONA CELJE

Intimnost ste
nabitim ritmu.
pocasnem, a em
jemo občutljiv
z ženinim umira
gesovo nekomp
skusa storiťi sar
George ovide n
trpjenje, ki ga c
sevno propadan
Hanke Anni
več ravno pri fz
on prevzame Ge
bolnišnic, skrb
stanje samo še
paralizirana. O
kap, zaradi kat
dan po koncert
part, ki drug z c
človeka. Sta to
kultivirana, sk
pa izprhuje iz
preprogami in
knjižnimi pol
neke v prete
movanja, ki de
njunega paršk
edina sekvenca
njunega nekda
na učitelja, ki s
gnant), že dol
nuelle Riva in
(v subtilni in tr
katerim sta tu
tve odra gleda
sno na koncer
konec filma. V
tem – dogode
na postelji, ure
najdejo mrtvo
gasilce, ki vdr
V otvoritve
nec zaupnja n

19

ietrich
ieskau

Jedrom na dobo
lotno družbeno
zrcalna podoba,
li fizično kot sen
nim skulpturam,
o opozarja, da se
lja,« je prepričan
ic.